7 NOV 2006

NÆRINGSLIVETS SIKKERHETSRÅD

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo 1. november 2006

Deres ref: 200604470-RBS-K /LB/BHH Vår ref: kel H06/01

Høringsuttalelse - NOU 2006:6 - Når sikkerheten er viktigst

Det vises til høringsbrev av 26. juni 2006.

Sikkerhetsutfordringer
NSR mener, på samme måte som utvalget, at det er mange utfordringer innenfor sikkerhetsområdet. Vi ønsker å presisere at sikring av kritiske funksjoner og installasjoner også må relateres til ikke villede hendelser. I Norge skjer det tidvis ulykker av noe større format, og utfordringene med naturkatastrofer er også mange i vårt værharde land.

Hvem er eiere av kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner
Utvalget har laget definisjoner av hvilke funksjoner som ligger innunder disse to begrepene. NSR mener dette er en start på å finne ut konkret hvilke virksomheter som faktisk innehar eller er eiere av kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner. Vi mener imidlertid at utvalget kunne gått lenger ned i materien og vist til hvem disse er, eventuelt ved eksempler. Det fremstår som en viktig oppgave fra myndighetenes side å klargjøre for den enkelte virksomhet om de er innehavere eller eiere av slike kritiske elementer. Dette gir mulighet for den enkelte virksomhet å treffe adekvate tiltak og samtidig bedrer dette myndighetskontroll over de kritiske faktorene.

Det foreligger i dag regelverk som forplikter innehavere av kritiske funksjoner. Som eksempel krever e-com loven at den enkelte som er innehaver av kritisk infrastruktur og/eller samfunnsfunksjon at de underretter sin leverandør av tele- og kommunikasjonstjenester (ISP).

Mørketallsundersøkelsen for 2006[1] gir etter vår oppfatning et eksempel på at en slik avklaring er nødvendig:

[1] Mørketallsundersøkelsen er en undersøkelse som viser status i næringsliv og det offentlige når det gjelder IT-sikkerhet og IT-kriminalitet for bl.a. å avdekke sårbarheter og mørketall for IT-kriminalitet.

Næringslivets sikkerhetsråd
Postboks 5493 Majorstua
0305 Oslo

Telefon: 23 08 80 00
Telefaks: 23 08 85 50
E-post: nsr@nso.no

"Datakrimutvalget vil ellers påpeke at 6 % av små virksomheter (<25 ansatte) anser seg som en del av nasjonal kritisk infrastruktur. Majoriteten av norske virksomheter har mindre enn 25 ansatte. Det tyder på at det er behov for at myndighetene klargjør begrepet kritisk infrastruktur, og i samsvar med dette pålegger relevante krav til IT-sikring"

Mange av de mindre virksomhetene mangler kapasitet og/eller kompetanse til å foreta en riktig vurdering av om de er del av kritisk infrastruktur sett fra et nasjonalt perspektiv. Det er derfor av betydning at dette klargjøres nærmere fra det offentliges side.

ROS-analyser
De virksomheter som omfattes av utvalgets definisjon må foreta en risiko- og sårbarhetsanalyse av egen bedrift (ROS-analyse) for å se hva som må til for å heve sikkerhetsnivået. Det kan være at flere virksomheter trenger bistand til, eller informasjon om hvordan en gjør en slik analyse. Generelt bør alle virksomheter foreta en slik analyse etter vår oppfatning. Gevinsten med dette er at det generelle sikkerhetsnivå vil heves, noe som må være av nasjonal interesse. Arbeidet med utredningen kan være en anledning til å synliggjøre dette poeng.

Sikkerhet koster
Sikringstiltak er ressurskrevende, både i form av investeringer og personell. Det er viktig for NSR å påpeke at private virksomheter ikke i for stor grad pålegges å iverksette sikringstiltak som de ellers ikke ville implementert ut fra virksomhetskritiske betraktninger. Dette vil være en merkostnad som kan forverre konkurransesituasjonen.

Finansieringsordningen som er foreslått
Den tilskuddsordning utvalget foreslår, kan være et virkemiddel for å motvirke en slik konsekvens som nevnt ovenfor. I den anledning fremstår det som en utfordring for myndighetene å organisere tildelingen på en måte slik at en unngår at det er ressursene som styrer hvilke sikringstiltak som iverksettes, og ikke behovet for sikring. Skjer det, blir ikke "sikkerheten viktigst".

NSR er av den oppfatning at den foreslåtte finansieringsordning bør gjøres tilgjengelig for virksomheter som ikke finansieres av det offentlige. Det utelukker ikke at enheter som kommuner har utfordringer på sikkerhets-området. Begrunnelsen er at offentlige enheter kan styres via bevilgninger noe selvstendige private aktører kan i mindre grad. Målet må være at private virksomheter som det offentlige mener skal investere eller iverksette sikkerhetstiltak faktisk gjør det, og da er finansiell støtte et nødvendig incentiv.

Outsourcing
Outsorcing kan føre til at flere virksomheter kan bli omfattet av definisjonen kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner ved å være leverandør til større aktører i næringslivet eller det offentlige. En annen fare som en må vurdere er at leverandøren av tjenesten kan ha mange kunder som trenger

ekstra bistand eller innsats når den uønskede hendelse er et faktum. De kritiske områdene må i en slik situasjon ha prioritet, er vår oppfatning.

Private vaktselskaper
Utvalget peker på problemstillingen om politiets ressurser og bruken av private vaktselskaper. Det er et faktum at mange større virksomheter som i dag eier eller drifter kritisk infrastruktur, har engasjert private vaktselskaper. I en krisesituasjon vil behovet for vaktstyrker øke, og NSR er enig med utvalget i at det i en slik situasjon er det offentliges ansvar å sørge for sikkerheten for kritiske faktorer slik at samfunnet fungerer. Det er naturlig å se på politiet som de som skal sikre en slik trygghet. Likevel nevnes at de som benytter private vaktselskaper, vil ha behov for større personellressurser, og da må en ta høyde for en slik prioritering som nevnt over.

Utvalget utrykker også bekymring for privates aktørers inntreden i hva som i utgangspunktet anses å være politiets rolle. NSR er enig med utvalget i at det derfor er viktig å ha tilfredsstillende kontroll med aktørene i markedet for private vakttjenester. Vaktvirksomhetsloven gir på dette området et godt utgangspunkt, men det er likevel grunn til å vurdere om eksisterende lovkrav og oppfølgingen av etterlevelse i praksis gir en tilstrekkelig grad av kontroll. Det er mange seriøse og gode aktører i markedet, men en bedre godkjenningsordning, kontroll og oppfølgning av offentlige myndigheter er ønskelig sett fra vårt ståsted. Det er mulig at et differensiert system kan være et innspill i debatten slik at en ser hen til hvilke oppgaver som skal løses og fra det stille krav om kompetanse.

Vår erfaring er at politiet i dag ikke har ressurser til å føre tilsyn med vaktselskapene med den kvalitet som utvalget mener er nødvendig.

Objektsikring
Utvalget sier:
"Spesielt for objektsikkerhet er at dette er det eneste området hvor det ikke er utarbeidet forskrift med utfyllende bestemmelser. Det foreligger likevel en plikt til å utpeke og beskytte skjermingsverdige objekter. Uavhengig av disse bestemmelsene utøver en rekke etater og virksomheter et godt arbeid på objektsikkerhetsområdet."

Sikring av skjermingsverdige objekter er en kostnadskrevende operasjon. NSRs inntrykk er at næringslivet ikke har noen motvilje mot å investere i sikkerhet, men uklarheten om hvilke krav som kommer gjør at de venter for å være sikre på at de iverksetter de tiltak som det fremtidige regelverk krever.

Et eksempel kan være "Langeled" hvor sikkerhetstiltakene på engelsk side er omfattende på grunn av deres avhengighet av leveransen av norsk gass. Sikkerhetstiltakene på norsk side er langt mindre.

Kontroll av personer.
Utvalget påpeker koblingen mellom fysisk sikring og personene som skal ha tilgang til spesielt viktige objekter. Mennesket er det svakeste ledd i

sikkerhetskjeden er en kjent tese, og NSR ønsker å påpeke, som utvalget, at det er en sammenheng mellom tekniske og fysiske sikringstiltak og hvem en gir adgang til viktige og sensitive objekter og informasjon. NSR mener det er viktig at en ser på mulighetene eiere av kritisk infrastruktur og deltakere i kritiske samfunnsfunksjoners muligheter til å undersøke bakgrunnen til grupper av ansatte i større grad enn i dag. Vi mener ikke at alle ansatte skal underkastes samme forundersøkelse. Dette gjelder ansatte som skal ha tilgang til de mest sensitive deler av virksomheten.

Tilsynsmyndigheter
Utvalget peker på at næringslivet har mange tilsynsorganer å forholde seg til. Vi vil fremheve at det ikke bør være for mange kontaktpunkter for eiere eller innehavere av kritisk infrastruktur eller kritiske samfunnsfunksjoner. Dersom det blir for mange slike kontaktpunkter vil det være vanskeligere å holde oversikt over de krav som stilles, og det må være lov å anta at det for det offentlige kontrollapparat også vil by på utfordringer.

Samarbeid mellom offentlige og private virksomheter.
Utvalget anbefaler at det etableres møteplasser hvor offentlige og private virksomheter kan møtes til diskusjoner. I næringslivets sikkerhetsråd møtes i dag næringslivsinteresser og sikkerhetsmyndigheter til diskusjon. Dersom NSR kan bidra ytterligere til styrking av sikkerheten rundt kritiske funksjoner står vi til disposisjon.

Med hilsen

Kim Ellertsen
Direktør
NSR